

از سقراط تا ارسطو

از سقراط تا ارسطو

نوشتۀ

دکتر شرف‌الدین خراسانی - شرف

چاپ سوم

۱۳۹۳

فهرست مطالب

سخن ناشر	نه
پیشگفتار	۱
دموکراسی آتن و رهبری پریکلز	۴
جنگ پلوپونسوس و سقوط آتن	۶
مرحله دوم جنگ	۱۲
نگاهی به سوفیست‌ها	۲۱
گورگیاس	۳۵
پرودیکوس	۴۲
هیپپاس	۴۳
کریتیاس	۴۴
آنتیفون، لوکوفرون و الکیداماس	۴۶
سوکراتس (سقراط)	۴۹
۱. زندگی و سرگذشت	۵۰
۲. محاکمه و مرگ سقراط	۵۲
۳. فلسفه سقراط	۵۵
مکتب‌های سقراطی	۶۱
سینیک‌ها	۶۲
کورنائیک‌ها	۶۵
پلاتون (افلاطون)	۶۹
تأسیس آکادِمیا	۷۲

۷۳.....	دو سفر مهم
۸۰.....	نوشته‌های افلاطون
۸۹.....	فلسفه افلاطون
۹۹.....	نظریه ایده‌ها
۱۰۳.....	نظریه شناخت و روان‌شناسی
۱۰۸.....	روان‌شناسی
۱۱۰.....	فضیلت‌های اصلی انسانی
۱۱۰.....	فلسفه سیاسی
۱۱۵.....	آریستوتلس (ارسطو)
۱۱۵.....	زندگانی و سرگذشت
۱۲۰.....	نوشته‌های ارسطو
۱۲۷.....	فلسفه ارسطو
۱۲۷.....	تقسیم‌بندی فلسفه و روش ارسطو
۱۳۲.....	منطق
۱۳۶.....	قضیه
۱۳۶.....	قیاس
۱۳۷.....	استقراء
۱۳۸.....	برهان
۱۳۹.....	شناخت طبیعت (فیزیک)
۱۴۱.....	طبیعت
۱۴۱.....	علت‌های چهارگانه
۱۴۴.....	جهان‌شناسی (کوسمولوژی)

۱۴۵.....	روان‌شناسی - انسان‌شناسی
۱۴۹.....	فلسفه نخستین یا متافیزیک
۱۵۵.....	فلسفه اخلاق
۱۶۱.....	فلسفه سیاسی
۱۶۸.....	سخنوری و نظریه هنر
۱۷۵.....	نمایه

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

سخن ناشر

آنچه تجدید چاپ آثار مرحوم دکتر شرف‌الدین خراسانی را اولویت می‌بخشد و آن را در صدر فعالیت‌های انتشارات دانشگاه شهید بهشتی قرار می‌دهد توجه به این نکته مهم است که دکتر شرف در آن واحد به دو برهه زمانی بسیار تعیین‌کننده در فلسفه توجه ویژه داشت. نخست آنکه او به روزهای «آغاز فلسفه» و فیلسوفان پیش از سقراط و همچنین فیلسوفان یونانی - سقراط، افلاطون، ارسطو - و میراث هلنیسم عنایتی خاص داشتو به خوبی دریافته بود که بدون فهم عمیق اقوال فیلسوفان یونان، قادر نخواهیم بود به خوبی تاریخ فلسفه، به‌ویژه فلسفه غربی را به مثابه امری به هم پیوسته، ارگانیک و واجد صورت واحد به درستی دریابیم. از این رو بخش مهمی از آثار دکتر شرف را تحقیق و تطبیق و توضیح آراء فیلسوفان پیش از سقراط و دوره حکمای بزرگ یونانی و میراث فلسفه یونان دربر می‌گیرد.

از سوی دیگر دکتر شرف‌الدین خراسانی فیلسوف زمان خود بود و از این روی نمی‌توانست به سنت مدرن و جدیدتر از آن فلسفه‌های رایج زمان خود، اعم از فلسفه‌های تحلیلی-زبانی و فلسفه معروف به قاره‌ای (کنتیننتال) بی‌توجه باشد. از این‌رو به تألیف و ترجمه درباره معرفی فلاسفه زمانه خویش نیز پرداخت.

نکته دیگری که چاپ آثار دکتر شرف را ضروری می‌سازد، رواج غیرمسئولانه ترجمه‌های رنگارنگی است که از زبان‌های اروپایی در باب فلسفه‌های به اصطلاح «مدرن» یا «پست مدرن» در این روزها به چشم می‌خورد. به احتمال قریب به یقین می‌توان ادعا کرد که بیشتر «مترجمان» این آثار به دلیل آشنا نبودن با اصطلاحات فلسفی در زبان فارسی قادر به انتقال سخنان نویسنده متن اصلی نیستند و به همین دلیل امروزه ما با ترجمه‌های «محیرالعقولی» سروکار داریم که با هیچ لطایف‌الحیلی نمی‌توان به جملات این آثار، معنایی تزریق کرد. روشنی بیان و دقت در طرح مطالب پیچیده فلسفی در زبان دکتر شرف سبب شده است که بسیاری از مترجمان تازه‌کار با رجوع به آثار وی بتوانند، هم به لحاظ مفردات فلسفی و هم از نظر درک نکات بیان شده فلسفی، آثاری واجد معنی به بازار عرضه کنند.

در بارهٔ تجدید چاپ کتاب‌های مرحوم دکتر شرف چند نکتهٔ فنی و حقوقی شایان ذکر است: از آنجا که استاد شرف‌الدین خراسانی در قید حیات نیستند، ناشر در چاپ جدید کتاب‌های ایشان از ویرایش زبانی کتاب و دخل و تصرف در نوشته‌ها و سبک نگارش بی‌بدیل ایشان خودداری کرده و در متن هر چهار کتاب استاد که قبلاً در انتشارات دانشگاه منتشر شده، صرفاً ویرایش فنی و تصحیح اشتباهات چاپی اعمال شده است. بدیهی است مطالب ارائه شده در کتاب بیانگر آرای ایشان است و انتشار کتاب توسط ناشر به معنی تأیید همهٔ مطالب آن نیست.

خلاصهٔ سخن اینکه دکتر شرف‌الدین خراسانی همچنان معلم بزرگ فلسفه در کشور ما به‌شمار می‌آید و در آثار خود به حیات پر برکت خویش ادامه می‌دهد. انتشارات دانشگاه شهید بهشتی با تجدید چاپ آثار استاد بار دیگر امکان دانش‌آموزی از محضر فیلسوفی را فراهم می‌کند که هم در زبان مادری خود به خوبی سکنی گزیده بود و هم با زبان‌های اروپایی آشنایی کاملی داشت. امید است نشر آثار دکتر شرف‌الدین خراسانی به ایجاد زبان فلسفی دقیق، منقح و صحیح یاری رساند.

الحمد لله أولاً و آخراً

زمستان ۱۳۹۳